

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS WITH PROCEEDINGS OF THE

VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

**«Theoretical and empirical scientific
research: concept and trends»**

Oxford
United Kingdom

March 7
2025

**Oxford Sciences LTD &
NGO European Scientific Platform**

ISBN (online) 978-1-8380557-3-8
ISBN (print) 978-617-8440-59-6

DOI 10.36074/logos-07.03.2025

99

Oxford Sciences Ltd. | European Scientific Platform

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

WITH PROCEEDINGS OF THE
VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

**«THEORETICAL AND
EMPIRICAL SCIENTIFIC RESEARCH:
CONCEPT AND TRENDS»**

Oxford,
United Kingdom

March 7,
2025

United Kingdom
«P.C. Publishing House»

Ukraine
«UKRLOGOS Group»

2025

UDC 082:001
T 44

Chairman of the Organizing Committee: Holdenblat M.¹
Deputy Chairman of the Organizing Committee: Patel A.²

The organization on behalf of which the book is published:

¹ NGO European Scientific Platform, Ukraine

² Oxford Sciences Ltd., United Kingdom

Responsible for the layout: Bilous T. Responsible designer: Bondarenko I.

Recommended for publication by the Academic Council of the Institute of Scientific and Technical Integration and Cooperation. Protocol № 9 from March 6th, 2025.

Theoretical and empirical scientific research: concept and trends:
T 44 Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the VIII International Scientific and Practical Conference, Oxford, March 7, 2025. Oxford-Vinnytsia: P.C. Publishing House & UKRLOGOS Group LLC, 2025.

ISBN 978-617-8440-59-6

«UKRLOGOS Group» LLC, Ukraine

ISBN 978-1-8380557-3-8 (PDF)

«P.C. Publishing House», United Kingdom

DOI 10.36074/logos-07.03.2025

Papers of participants of the VIII International Scientific and Practical Conference «Theoretical and empirical scientific research: concept and trends», held in Oxford, March 7, 2025, are presented in the collection of scientific papers.

The conference is certified by Euro Science Certification Group
(**Certificate № 22821 dated February 8, 2025**);

The conference is also included in the catalog of International Scientific Conferences by ResearchBib; and registered by State Scientific Institution «Ukrainian institute of scientific and technical expertise and information» in the database «Scientific and technical events of Ukraine» (**Certificate № 415 dated June 14, 2024**).

Bibliographic descriptions of the conference proceedings are indexed by Google Scholar, CrossRef, OpenAIRE, OUCI, Scilit, Semantic Scholar, Mendeley, WorldCat and ORCID.

ISBN 978-617-8440-59-6
ISBN 978-1-8380557-3-8 (PDF)

UDC 082:001

© Participants of the conference, 2025
© UKRLOGOS Group LLC, 2025
© Oxford Sciences Ltd., 2025
© European Scientific Platform, 2025
© P.C. Publishing House, 2025

CONTENT

ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД МИСТЕЦЬКО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ
Новоселецька І. 309

**SECTION XXI.
PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY**

ARTICLES

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ
ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ КОРЕКЦІЇ
Федоренко Н.В. 312

ПОЧУТТЯ КОГЕРЕНТНОСТІ У КОНЦЕПЦІЇ САЛЮТОГЕНЕЗУ
А. АНТОНОВСЬКИ
Яворська-Ветрова І.В. 317

ABSTRACTS

АВТОРСЬКІ ТЕХНІКИ ПСИХОСОМАТИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ У
РОБОТІ З КЛІЄНТАМИ
Потебенко О.А., Катке К. 322

ВПЛИВ БАТЬКІВСЬКО-ДИТЯЧИХ ВІДНОСИН НА САМООЦІНКУ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
Павлюк М.М., Корнієнко В.С. 325

НЕЙРОКОГНІТИВНІ НАСЛІДКИ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ
Жданова Г.В. 328

**SECTION XXII.
MEDICAL SCIENCES AND PUBLIC HEALTH**

ARTICLES

CURRENT STATE OF THE ISSUE OF SALIVARY GLAND DISEASES IN PATIENTS
WITH THYROID PATHOLOGY AND METHODS OF THEIR DIAGNOSIS AND
TREATMENT
Chebotar O. 331

PARANEOPLASTIC CEREBELLAR DEGENERATION
Rusina A., Zhulego Ya., Rusina A. 336

ВАКЦИНАЦІЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ. ПРОБЛЕМИ, ПЕРЕДУМОВИ ТА ГРУПИ
РИЗИКУ
Сівак П.М. 342

DOI 10.36074/logos-07.03.2025.067

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ КОРЕКЦІЇ

Федоренко Ніна Василівна¹**Науковий керівник: Венгер Ганна Сергіївна²**

1. здобувач вищої освіти соціально- гуманітарного факультету

спеціальності 053 Клінічна та реабілітаційна психологія

*Державний заклад Південноукраїнський Національний Педагогічний Університет
імені К.Д.Ушинського, УКРАЇНА***2.** ст. викладач кафедри психіатрії, медичної та спеціальної психології, кандидат
психологічних наук*Державний заклад Південноукраїнський Національний Педагогічний Університет
імені К.Д.Ушинського, УКРАЇНА***ORCID ID: 0000-0003-3485-594X**

Комунікативна дезадаптація є одним із ключових викликів для осіб із затримкою психічного розвитку. Вона ускладнює процес соціалізації, впливає на емоційний стан та навчальні можливості дитини. Недостатній рівень розвитку мовлення, труднощі у становленні міжособистісних контактів та порушення розуміння соціальних сигналів створюють бар'єри для інтеграції в суспільство.

На основі досліджень Н. М. Гончарук у роботі «Дослідження психологічних аспектів комунікації у прикладних лінгвістичних теоріях» розглядається важливість психологічних чинників у процесі комунікації, зокрема в контексті розвитку мовленнєвих і комунікативних навичок у дітей. У дослідженні підкреслюється, що ефективне спілкування є результатом не тільки мовленнєвих навичок, але й когнітивних та емоційних процесів, які здійснюють вплив на взаємодію. [1]

Гончарук відзначає, що на ранніх етапах розвитку, зокрема у дітей дошкільного віку, комунікація служить важливим інструментом соціалізації. У дітей з нормальним розвитком спостерігається поступовий розвиток комунікативних здібностей, починаючи з простих форм спілкування до більш

SECTION 21.

PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY

складних. У дітей з затримкою психічного розвитку, цей процес може бути значно уповільнений через труднощі з мовним сприйняттям, недостатньою здатністю до інтерпретації невербальних сигналів і дефіцит емоційної реакції на партнерів. [1]

Зокрема, Гончарук акцентує увагу на важливості емоційного компоненту в комунікації. Діти, у яких спостерігаються труднощі в розвитку мовлення, часто не здатні адекватно виражати свої емоції або розпізнавати емоційні стани інших.

Це ускладнює їх здатність до ефективного соціального взаємодії. Для дітей з ЗПР особливо важливо створювати умови для розвитку як мовленнєвих, так і емоційно-комунікативних навичок, що дозволяє налагодити взаємодію з однолітками і дорослими. [1]

Гончарук також підкреслює роль соціальної підтримки у розвитку комунікативних навичок, відзначаючи, що педагогічні стратегії, які включають як мовну, так і емоційну підтримку, можуть суттєво покращити результати соціалізації дітей з порушеннями розвитку. Зокрема, завдяки корекційним методам, спрямованим на розвиток невербальної комунікації і розпізнавання емоцій, діти з ЗПР можуть досягти значних успіхів у соціальних взаємодіях і спілкуванні. [1]

Т.Є. Єжова акцентує увагу на тому, що комунікація є важливим інструментом розвитку пізнавальних функцій дітей з затримкою психічного розвитку. Вона зазначає, що комунікація не тільки допомагає дитині обмінюватися інформацією, але є важливою умовою для стимулювання когнітивних процесів таких, як пам'ять, мислення та увага. Оскільки діти з ЗПР часто мають труднощі з ефективним засвоєнням навчального матеріалу, особливе значення має надання дітям можливості активно взаємодіяти в соціальному середовищі через спеціалізовані корекційні програми. [2]

Єжова, також підкреслює важливість регуляторної функції комунікації, що допомагає дітям з ЗПР контролювати свою поведінку. Взаємодія з дорослими, однолітками дозволяє дітям вчитися регулювати свої емоції, соціальні реакції та встановлювати кордони у взаєминах. Ця функція є критично важливою для адаптації дитини в колективі та розвитку соціальних навичок. [2]

Згідно з роботою Н. М. Атаманчука «Розвиток самосвідомості на ранніх етапах онтогенезу», автор акцентує на важливості розвитку самосвідомості у дітей, зокрема в контексті комунікативного розвитку. Атаманчук зазначає, що самосвідомість є важливою складовою частиною розвитку особистості, її формування на ранніх етапах онтогенезу має значний вплив на здатність дитини до ефективної комунікації. [3]

У дітей з затримкою психічного розвитку (ЗПР) розвиток самосвідомості може бути затриманий, що ускладнює їх здатність до взаємодії з іншими

людьми. Самосвідомість дає змогу дитині розуміти свої емоції, потреби та бажання, а також адекватно реагувати на емоційні стани інших. У дітей з ЗПР цей процес може бути уповільненим, що в свою чергу позначається на їх комунікативних навичках. [3]

Автор, також підкреслює, що розвиток самосвідомості на ранніх етапах онтогенезу є основою для формування соціальних навичок, таких як вміння встановлювати контакт з іншими людьми, виражати свої почуття та розуміти почуття інших. Це є особливо важливим для дітей з ЗПР, оскільки розвиток самосвідомості допомагає їм успішно інтегруватися в соціальне середовище. [3]

Свою чергою, М. Малинич у статті, підкреслює важливість розвитку мовленнєвих операцій у дітей з затримкою психічного розвитку, особливо в період дошкільного віку, коли формуються основи когнітивних процесів. Вона акцентує увагу на необхідності своєчасного виявлення та корекції порушень мислення, оскільки затримка психічного розвитку може негативно впливати на здатність до абстрактного мислення, логічного осмислення та узагальнення.

Також автор наголошує на важливості індивідуалізованого підходу до кожної дитини, враховуючи різні рівні виразності когнітивних порушень. Такий підхід дозволяє розробити спеціалізовані методи навчання та корекції розумових процесів, що в свою чергу підвищує ефективність навчання та сприяє покращенню соціальної адаптації дитини, її інтеграції в колектив та розвитку життєвих навичок. [4]

Приблизно 25% дітей із затримкою психічного розвитку виявляють ознаки супутніх порушень таких як, аутизм, гіперактивність, проблеми з емоційною регуляцією та затримка мовленнєвого розвитку. У ході дослідження було з'ясовано, що інформацію про поточні події діти із затримкою психічного розвитку отримували здебільшого через спрощені форми подачі, такі як картинки, відео або короткі текстові повідомлення. Цей підхід дозволяє краще адаптуватися до їхнього рівня розвитку та сприймання інформації, а також сприяє покращенню розуміння актуальних подій у соціальному та культурному контексті. [4]

Більшість дітей із затримкою психічного розвитку проходять у своєму психічному розвитку низку вікових періодів підвищеної чутливості до зовнішніх впливів. Це може проявлятися в особливій сприйнятливості до емоційних та соціальних факторів, що значно впливає на їх адаптацію в колективі та процес навчання. У цей період особливо важливою є корекційно-розвивальна робота, спрямована на формування базових соціальних навичок, емоційної стабільності та когнітивних здібностей. [4]

Згідно з роботою І. Марковської, автор досліджує основні аспекти діагностики та корекції затримки психічного розвитку у дітей, зокрема

SECTION 21.

PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY

акцентуючи на значенні комунікативного розвитку. Марковська підкреслює, що затримка психічного розвитку є комплексним порушенням, яке охоплює різноманітні аспекти когнітивної, мовленнєвої та соціальної сфери. [5]

Авторка зазначає, що клініконейропсихологічна діагностика є важливим етапом для визначення рівня розвитку комунікативних навичок у дітей з ЗПР. За допомогою спеціалізованих методик оцінюється здатність дитини до розуміння мовлення, її комунікативні можливості, а також рівень розвитку пізнавальних функцій, які безпосередньо впливають на спілкування. Важливим аспектом роботи з дітьми з ЗПР є створення індивідуалізованих корекційних програм, які включають мовленнєві тренування, розвиток невербальних засобів комунікації та спеціальні вправи для покращення соціальної взаємодії. Марковська підкреслює, що інтеграція таких методів допомагає дітям з затримкою психічного розвитку покращити комунікативні навички та успішно адаптуватися в соціумі. [5]

Отже, можемо припустити, що правильна та своєчасна корекційна підтримка в періоди підвищеної чутливості до зовнішніх впливів може значно покращити психічний розвиток дітей із затримкою психічного розвитку. Комплексний підхід, що включає індивідуально орієнтовані методики навчання, розвиток емоційної саморегуляції та соціальних навичок, а також співпрацю з батьками та фахівцями, створює сприятливі умови для гармонійного розвитку дитини.

Такі заходи сприяють не лише кращій адаптації дітей до соціальних і навчальних умов, а й підвищують їхню мотивацію до пізнання та взаємодії, зміцнюють впевненість у власних силах. Рання і систематична підтримка допомагає запобігти виникненню вторинних порушень, таких як тривожність, соціальна ізоляція чи поведінкові труднощі, що можуть ускладнювати подальшу інтеграцію в суспільство.

З позиції подальшого розвитку, успішна соціалізація таких дітей дозволить їм повною мірою реалізовувати свої можливості в різних сферах життя. Завдяки комплексній корекційно-розвивальній роботі діти можуть ефективніше засвоювати освітній матеріал, здобувати професійні навички та ставати активними учасниками суспільства. Залучення сучасних технологій, інноваційних педагогічних методик і міждисциплінарного підходу дає змогу ще більше розширити потенційні можливості розвитку та адаптації дітей із ЗПР, роблячи процес їхньої інтеграції більш природним і результативним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Гончарук Н. М. Дослідження психологічних аспектів комунікації у прикладних лінгвістичних теоріях. Проблеми сучасної психології. 2018. Вип. 39. С. 90–100.

- [2] Єжова Т. Є. Альтернативна комунікація як засіб соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями життєдіяльності. Збірник «Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами». 2011. № 8 (10). С. 73–80.
- [3] Атаманчук Н.М. Розвиток самосвідомості на ранніх етапах онтогенезу / Н.М. Атаманчук // Психологопедагогічні аспекти розвитку особистості в сучасному світі : зб. наук. праць. – Полтава : Освіта, 2007. – 154 с.
- [4] Малинич М. ОСОБЛИВОСТІ МИСЛЕННЄВИХ ОПЕРАЦІЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ. Λ'ΟΓΟΣ. МИСТЕЦТВО НАУКОВОЇ ДУМКИ. 2020. № 9. С. 62–64. URL: <https://doi.org/10.36074//2617-7064.09.014>.
- [5] Марковська І. Затримка психічного розвитку (клініконейропсихологічна діагностика). К.: Компенс-Центр, 2021.
- [6] Крутій, К. Л. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. (Монографія). Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2005.
- [7] Калмикова, Л. О. Психолінгвістичні принципи формування мовленнєвої діяльності в дітей старшого дошкільного віку. Психолінгвістика. 2009. № 3. С. 54–60.